

Законодавство не зобов'язує мати при собі документи, що засвідчують особу, так само особа може не пред'являти їх на вимогу співробітників поліції. Згідно ст. 63 Конституції України «Особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе...», затриманий може зберігати мовчання, там самим, навіть, не назвати свої дані. Затримання для встановлення особистості може тривати не більше трьох годин, навіть якщо громадянин назве свої дані, бути втєвненим у їх достовірності не можна. Таким чином, у даній ситуації впливає два висновки. Перший: якщо особа не називає своє ім'я, протокол про затримання скасти немає на кого і таке затримання є незаконним. Або другий: особа називає не свої дані і такий протокол є не дійсним. Згідно законодавства особа за свої дії не буде нести ні якої відповідальності. [4]

На сьогоднішніх день проблема реалізації норм права є одним з малодосліджених напрямків у сфері правових дисциплін.

Список використаних джерел:

1. Копейчиков В. В. Правознавство / В. В. Копейчиков. – Київ: Юрінком, 2003. – 320 с.
2. Волинка К. Г. Теорія держави і права / К. Г. Волинка. – Київ: МАУП, 2003. – 240 с.
3. Гусарев С. Д. Теорія держави і права: навч. посіб / С. Д. Гусарев, А. Ю. Оліник, О. Л. Слюсаренко. – Київ: Правова єдність, 2008. – 270 с.
4. Кельман М. С. Загальна теорія держави і права / М. С. Кельман, О. Г. Мурашин. – Київ: Кондор, 2006. – 477 с.

Чуприна Андрій Володимирович,
курсант 2 курсу факультету №1
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Кучук А.М.,
завідувач кафедри теорії та історії
держави і права Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук,
доцент

ПУБЛІЧНА ВЛАДА КРИЗЬ ПРИЗМУ ІСТОРІЇ ПОЛІТИЧНИХ ВЧЕНЬ

Суспільство пройшло багато етапів розвитку, на одному з яких, у зв'язку з демографічними та соціально-економічними чинниками, виникла потреба у специфічній організації – державі. Протягом тривалого часу люди не мали уявлення про державу, але для її виникнення існували певні передумови. Однієї із яких була людська психіка, якій притаманна потреба відтворювати (повторювати) дії та підкорятися лідеру – особі, яка здатна керувати суспільством. Держава за таких обставин є суспільною організацією для здійснення такого керівництва.

З плином часу розвивалася і теоретична думка про походження держави, так результатом діяльності науковців XIX – XX століть було формування психологічної концепції походження держави.

Психологічна теорія походження держави представники Л.Й. Петражицьким, Г.Лебоном та ін. Л.Й. Петражицький виходив з того, що право коріниться в психіці індивіда. Інтерпретація права з позиції психології індивіда дає можливість поставити юридичну науку на основу достовірних знань, отриманих шляхом самоспостереження або спостережень за вчинками інших осіб. При цьому держава розглядається як організація, створювана для управління суспільством з боку певних осіб. Це пояснюється «теорією мас». На думку Лебона, всяке скупчення людей створює «масу», головною рисою якої є втрата здатності до спостереження. Типовими рисами поведінки людини в масі є: знеособлення (що призводить до панування імпульсивних, інстинктивних реакцій), різке переважання ролі почуттів над інтелектом (що призводить до схильності до різних впливів), взагалі втрата інтелекту (що призводить до відмови від логіки), втрата особистої відповідальності (що призводить до відсутності контролю над пристрастями) [1].

Наведене дозволяє зробити висновок, що у такому стані людині необхідно, щоб її діяльність спрямовував хтось авторитетний. Починаючи ще з давніх часів Конфуцій у своїх роботах виділяв дві категорії населення як правлячої еліти людей що досягли інтелектуально-моральної і духовної досконалості Шен, а також чиновників «шляхетних мужів» (цзюнь цзи) і «маленьких людей» (сяо жень) [2]. Останні повинні підкорюватись та слухатись виходячи з того, що «Шляхетний чоловік прагне справедливості, а низький («мала», «дрібна») людина прагне отримати вигоду» [3, с. 188-189]. Пізніше на рубежі XV-XVI століть флорентійський політик і філософ Ніколо Макіавеллі описав це явище у своїх роботах. Державу (незалежно від її форми) Н. Макіавеллі розглядав як особливу форму відносин між владою і підданими, що

спирається на страх чи любов останніх. Держава є непорушною, якщо публічна влада не дає приводу до змов і збурень, якщо страх підданих не переростає в ненависть, а любов – в презирство [4]. Н. Макіавеллі заявляв, що політична доцільність – важливіше моралі і закону, і що правитель може і повинен нехтувати всім, крім успіху правління.

Засновниками ж теорії еліт прийнято вважати італійців – соціолога Вільфредо Парето та юриста і соціолога Гаєтано Моска. Г. Моска сформулював теорію правлячого класу. В. Парето ввів у науковий обіг термін «еліта». Згадуючи концепцію еліт потрібно також згадати таких мислителів як Р. Міхельс, Ж. Боден, М. Вебер, які стверджували, що в суспільстві завжди правило, править і буде правити меншість, еліта.

У будь-якому суспільстві існує тенденція до утворення «спадкових каст» правлячого класу. Г. Моска вважав генеральною лінією розвитку суспільства боротьбу двох тенденцій: прагнення панівного класу утримати і передати у спадок владу і прагнення нового класу змінити співвідношення сил. [5].

Для пояснення соціальної динаміки Вільфредо Парето формулює свою відому теорію «циркуляції еліт»: соціальна система прагне до рівноваги й при виході її з рівноваги і з часом повертається до неї; процес коливання системи й приходу її до «нормального стану» рівноваги утворюють соціальний цикл; цикл залежить від характеру циркуляції еліт [6]. У своїх працях В. Парето користувався термінами «леви» та «лиси», які були запропоновані Н. Макіавеллі. Так звані «лиси» надають перевагу хитрості й спритності прагнуть підтримувати свою владу пропагандою; керують шляхом використання переконання, підкупу, обману, обдурювання мас. У певному сенсі це авантюристи, схильні до змін й індивідуалізму, вони егоїстичні та ініціативні. Відстоюють переважно інтереси сьогодення та найближчого майбутнього. У свою чергу для «левів» характерні агресивність, авторитарність, непримиренність, недовіра до компромісів, певний консерватизм. Вони часто сповідують патріотизм і схильні до бюрократизму [7].

Таким чином, в державі, насамперед як у соціальній організації людей завжди можна виділити можна виділити такі категорії людей як : «пасивних» до управління, які є найчисельнішою та «активних» які борються за право влади у державі. У процесі державотворення найважливішу роль відіграє саме категорія «активних» людей.

У зв'язку з цим важливим є залучення до участі у формуванні та реалізації державної політики молодих активних здібних людей. Відтак, на нашу думку, кроком до удосконалення держави має стати відміна грошового цензу для балотування на виборні посади. А пріоритетним має стати ценз освіти, за якого на посади в вищих органах державної влади зможуть потрапити люди лише з достатнім рівнем освіти для цього.

Список використаних джерел:

1. Социально-психологическая школа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://murzim.ru/nauka/sociologija/24960-socialno-psihologicheskaya-shkola-gtard-g-lebon.html>. – Назва з екрану.
2. Новая философская энциклопедия [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iph.ras.ru/elib/3354.html>. – Назва з екрану.
3. Переломов Л.С. Конфуций: жизнь, учение, судьба / Л.С. Переломов. – М.: Наука, 1993.
4. Учение Н. Макиавелли о государстве и политике [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bibliotekar.ru/istoria-politicheskikh-i-pravovykh-ucheniy-1/47.htm>. – Назва з екрану.
5. Володин К.С. Гаэтано Моска и Вильфредо Парето: обзор теории / К.С. Володин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/gaetano-moska-i-vilfredo-pareto-obzor-teorii>
6. Парето В. Теория элит [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://the-law.at.ua/publ/politologija/politichna_elita/vpareto_teoriya_elit/8-1-0-54.
7. Мусієздов О. «Леви» та «лиси» або Ще одне передбачення українського майбутнього / О. Мусієздов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uamoderna.com/blog/oleksi-musiezdzov/levy-ta-lysy>.

Шевченко О.С., здобувач кафедри теорії держави та права НАВС, науковий співробітник відділу організації науково-дослідної роботи НАВС

ПРОБЛЕМА ДЕРЖАВНОГО СОЛІДАРИЗМУ В СУВЕРЕННІЙ УКРАЇНІ: ВЛАДА І ГРОМАДЯНИ

Тема суспільної солідарності в Україні постійно присутня у політичних і громадських дискусіях, які стосуються найшвидшого завершення трансформаційного етапу і виходу на новий рівень розвитку країни.